

DÁRCOVSTVÍ OOCYTŮ

PhDr. Jitka Slaná Reissmannová, Ph.D.

Pedagogická
fakulta

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

■ CENTRUM
■ CELOŽIVOTNÍHO
■ VZDĚLÁVÁNÍ

FAKULTNÍ NEMOCNICE[®]
OLOMOUC

Tato prezentace vznikla za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví ČR
(projekt 50/20/PPZ In Time - zodpovědně, erudovaně, plánovaně a připraveně k rodičovství).

DÁRCOVSTVÍ OOCYTŮ (VAJÍČEK)

- Darování vajíček je proces, kdy **žena pro dosažení těhotenství přijímá vajíčko od dárkyně vajíček.**
- Umožňuje těhotenství ženám s poruchou tvorby vlastních, početí schopných vajíček.
- Darovaná vajíčka se oplodní spermatem partnera.
- V případě poruchy tvorby gamet (pohlavních buněk) u obou partnerů je možné kombinovat oplození darovaného oocyту spermatem dárce (dvojité darování).
- Program dárkovství vajíček (oocytů) je určen pro manželské a partnerské heterosexuální páry.

KDY JE DÁRCOVSTVÍ POTŘEBNÉ?

- Převážně se k léčbě za pomoci programu darovaných vajíček přistupuje u žen:
 - ✓ s předčasným selháním vaječníků,
 - ✓ s genetickou zátěží,
 - ✓ po chirurgickém odstranění vaječníků,
 - ✓ u pacientek léčených chemoterapií pro zhoubná onemocnění.
- Léčba neplodných párů se někdy neobejde bez použití darovaných vajíček nebo spermií. Pro některé páry je to jediná šance na to, aby měli dítě.

KDO MŮŽE BÝT DÁRKYNÍ?

- Žena ve věku 18–32 (35) let (liší se dle IVC center).
- BMI maximálně 29.
- Dobrý zdravotní stav.
- Ukončené středoškolské vzdělání s maturitou.
- Žádná geneticky podmíněná onemocnění.
- Negativní testy na sexuálně přenosné nemoci: AIDS (HIV), žloutenka B a C, syfilis.
- Dárkyně nesmí mít vážné psychické poruchy.
- Dárkyně nesmí pravidelně užívat alkohol nebo drogy (včetně marihuany).
- Zájemkyně o dárčovství musí splnit přísná kritéria stanovená evropskými směrnici.

JAK PROBÍHÁ PROCES DÁRCOVSTVÍ VAJÍČEK?

- Pokud splní žena všechna předepsaná kritéria pro darování vajíček, podstoupí řízenou hormonální stimulaci vaječníků.
- Žena si aplikuje přibližně 14 dní hormonální preparáty, reakci vaječníků na léčbu pravidelně kontroluje lékař.
- Při dosažení optimální velikosti folikulů s vajíčky (obvykle okolo dvanáctého dne) proběhne v krátkodobé celkové anestezii punkce – odběr vajíček.
- Po výkonu je žena sledována sestřičkou přibližně dvě hodiny a následně můžete s doprovodem odejít domů.

EXISTUJÍ NĚJAKÁ ZDRAVOTNÍ RIZIKA DÁRCOVSTVÍ VAJÍČEK?

Zdravotní problémy při a po odběru:

- Možné komplikace anestezie,
- Tlak v podbříšku,
- Špinění,
- Poranění při odběru.

Hyperstimulační syndrom:

- Výrazné zvětšení břicha, které je podmíněno zvětšením vaječníků a hromaděním volné tekutiny v dutině břišní;
- Dochází ke vzniku tzv. cirkulačního šoku, který je charakterizován zvýšením tepové frekvence a srdečního minutového objemu;
- Může dojít k selhání orgánů a smrti;
- Bolesti břicha, nevolnost, zvracení, průjem a dušnost.

Úbytek (vyčerpání) vajíčků dárkyně

JE DAROVÁNÍ VAJÍČEK PRO ŽENU V NĚČEM PŘÍNOSNÉ?

- Dárkyně podstoupí genetické testy (cystická fibróza, spinální svalová atrofie, hluchota, vyšetření karyotypu).
- Dárkyně podstoupí krevní testy (HIV, žloutenka B a C, syfilis).
- Dárkyně podstoupí gynekologické vyšetření včetně ultrazvuku.

LEGISLATIVA A FINANCE

- Darování zárodečných buněk v České republice, se řídí **zákonem č. 296/2008 Sb.** ve znění pozdějších předpisů (ve z.p.p.) a **vyhlášky č. 422/2008 Sb.** ve z.p.p.
- Dárcovství oocytů je zcela anonymní a bezplatné. Náhrady dárkyním vajíček jsou ve výši 25 000 Kč za odběr (pokrývají cestovné, diety, ušlou mzdu) a jsou vypláceny po odběru vajíček.

NAD ČÍM SE ZAMYSLET

- Jaké jsou motivy pro dárcovství – peníze x pomoc?
- Má dárkyně dostatečné a pravdivé informace o riziku hyperstimulačního syndromu? Jak je realizován informovaný souhlas?
- Nejsou ženy „přestimulovány“ za účelem získat co nejvíce vajíček?
- Je eticky správné vystavovat dárkyni zdravotním rizikům?
- Uvědomují si ženy, že jim darovaná vajíčka mohou v budoucnu „chybět“?
- Přemýšlí ženy nad tím, že po darování vajíčka, oplodnění, úspěšném donošení plodu a porodu bude na světě dítě, které nese jejich genetickou výbavu?
- A další etické otázky...

KDE HLEDAT DALŠÍ INFORMACE

- Fakultní nemocnice Olomouc, Centrum asistované reprodukce:
<https://car.fnol.cz/>
- Porodnice Brno, Centrum asistované reprodukce:
<http://www.ivfbrno.cz/>